

ЧИ НЕ ПЕРЕТВОРИТЬСЯ ЧОРНОБИЛЬ НА „ЯДЕРНИЙ СЕВАСТОПОЛЬ“?

До технічних бібліотек України останнім часом надійшло чимало науково-популярних брошур та буклетів, підготовлених до друку Російським науковим центром «Курчатовський інститут». Зокрема, такі як: «Реакторні установки вітчизняних АЕС», «Вплив енергетики на оточуюче середовище», «Довідник з атомної енергетики», «Поводження з радіоактивними відходами. Запитання та відповіді», «Радіація», «Діти запитують про енергію: навіщо? як? чому?» Ці першодруки в популярній формі викладають читачам складні проблеми атомної енергетики, ядерної фізики, екології. Користь від видань такого типу очевидна. Особливо приваблює своєю доходливістю буклет, адресований дітям. Незважаючи на мінімальний обсяг, у ньому знайшлося місце навіть для тактовної згадки про чорнобильську аварію 1986 року.

Зрозуміло, найбільший техногенний катастрофізм знайшов пояснення та оцінку і в «дорослих» брошурах. Але на відміну від дитячого видання, потрактовування чорнобильських подій у них тактовним чи коректним аж ніяк не назвеш. Дозволимо собі лише дві цитати. «До аварії призвів

складний синтез принципів недоліків конструкції реактора РБМК та абсолютно неприпустимі, безграмотні дії персоналу», — стверджує Ю. Єлагін у «Реакторних установках вітчизняних АЕС». А в «Довіднику з атомної енергії», розрахованому переважно на журналістів, він у співавторстві з В. Ігнат'євим заявляє ще категоричніше: «На Чорнобильській АЕС протизаконні дії обслуговуючого персоналу призвели до двох потужних, на щастя не ядерних, а теплових вибухів, які зруйнували значну частину реактора...» І далі: «...Причина трагедії — не лише найбільші порушення регламенту управління реактором, але й певні прорахунки в конструкції реактора — відсутність того, що в техніці називають «захистом від дурня».

Ось так просто! Звалити все на операторів, читай: «порушників регламенту», тих «дурнів», від яких у 1986-му не встигли надійно захистити 4-й блок ЧАЕС. А хто ж не встиг? Інститут атомної енергії імені Курчатова АН колишнього СРСР, що тепер прибрав назву Російського наукового центру «Курчатовський інститут». Це ж він грав першу скрипку в проектуванні чорнобильського реактора, в створенні надійної системи його захисту.

Звичайно, обстоюючи свою думку, автори можуть формально послатись навіть на вирок суду, який в усіх смертних гріхах обвинуватив оперативний персонал ЧАЕС. Хоча з позиції сьогодення зрозуміло, що той вирок не справедливіший за вердикти судових трійок 37-го року. Хоча

авторам брошур добре відомі висновки спеціальної комісії Держкоматому СРСР 1991 року, де недвозначно вказано, що на операторів ЧАЕС безпідставно покладено весь тягар відповідальності. Такої ж думки, до речі, притримується і Міжнародна консультативна група з ядерної безпеки МАГАТЕ в опублікованому нещодавно звіті.

Енергійно захищаючи честь мундира, розхристаного в цій ситуації, як здається, на всі гудзики, автори-курчатовці, мржливо, не замислюються над тим, що, хоча їхня «флотилія» давно полишила 30-кілометрову зону, вони своїми застарілими претензіями на абсолютну істину можуть несамохіть роздмухати своєрідний «ядерний Севастополь». Чи не досить чіплятись за порослі мохом підходи? Від цього не виграють ні наука, ні політика, ні жодна справа.

Віктор КАПУСТА,
відповідальний секретар корпункту
газети «Вестник Чернобыля» на Чорно-
бильській АЕС.